

Силабус навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ ПОДОРОЖЕЙ»

Дисципліни загального вибору

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень

Обсяг: 4 кредити ЄКТС

Семестр: осінній.

Дні, Час, Місце: згідно з розкладом

Кафедра: географії, туризму та спорту

Затверджено: протокол №11 від 05.03.2026 р.

Інформація про викладача

Контакти	E-mail: bezdukhov.oa@ndu.edu.ua, тел.: (068) 102 50 28
Робоче місце	Кафедра географії, туризму та спорту (ауд. 408, навчальний корпус № 2)
Години консультацій	Понеділок: 13:10 - 14:30
Ім'я	Бездухов Олександр Анатолійович

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна розроблена для здобувачів освітнього рівня «бакалавр». Основна увага під час навчання буде приділятися вивченню подорожей та туризму, чинників їх появи та розвитку в суспільстві з найдавніших часів до наших днів. Історія подорожей спирається на ряд інших дисциплін, насамперед історичних (археологію, палеографію, етнографію), географічних тощо, тому, з одного боку потребує різнобічної попередньої підготовки здобувачів, а з іншого – значно розширює їх розуміння туризму як історичного та суспільного явища.

Компетентності та результати навчання

Компетентності

- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність аналізувати основні поняття історії подорожей;
- здатність аналізувати чинники, що визначають потребу в туризмі;
- здатність характеризувати історію становлення туризму та подорожей;
- здатність аналізувати сучасні тенденції розвитку вітчизняного і міжнародного туризму;

Результати навчання

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами сприяє досягненню здобувачами програмних результатів навчання:

- знання, розуміння і вміння використовувати на практиці основні поняття з туризму;
- уміння здійснювати аналітичні узагальнення і прогностичні оцінки щодо різних аспектів історії подорожей;
- уміння використовувати карти, путівники та іншу літературу для вивчення умов і можливостей розвитку подорожей в тому або іншому регіоні на різних історичних етапах;
- уміння давати на основі різних джерел характеристику розвитку подорожей на різних історичних етапах;
- уміння модифікувати та створювати нові проекти за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;

Форми і методи навчання

Навчальна дисципліна буде викладена у формі лекцій (20 год.) та лабораторних занять (20 год.), організації самостійної роботи студентів в бібліотеках та комп'ютерних мережах (80 год.) для здобувачів вищої освіти денної форми навчання; лекцій (6 год.) та лабораторних занять (6 год.), організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в бібліотеках та комп'ютерних мережах (108 год.) для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.

Повна інформація про навчальну дисципліну розміщена у відповідній програмі навчальної дисципліни

год.) для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.

Викладач використовуватиме словесні, наочні (з використанням мультимедійної апаратури) та практичні методи навчання, а також завдання, які передбачають відтворення та узагальнення знань. Окрім лекційної та лабораторно-практичної форми роботи передбачається проведення індивідуальних та групових консультацій.

Для вивчення курсу студентам-бакалаврам необхідно мати підручники, зазначені у списку основної літератури. Навчання відбуватиметься і на платформі УНІКОМ, тому здобувачам вищої освіти потрібно зареєструватися в освітній мережі університету та підписатися на курс. Крім того, деякі форми індивідуального навчального завдання надсилаються через електронну пошту, Messenger або Viber, то здобувачам вищої освіти потрібно мати доступ до мережі Інтернет.

Організація навчання

Тема лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вступ до курсу історія подорожей. Переодизація історії туризму	2	0,5
2	Подорожі та мандрівки в давні часи	2	0,5
3	Походи та подорожі Середньовіччя	2	0,5
4	Період Великих географічних відкриттів.	2	0,5
5	Подорожі і мандрівки періоду Просвітництва	2	0,5
6	Розвиток туризму в XIX ст.	2	0,5
7	Міжнародний туризм в XX ст	2	1
8	Особливості подорожей на сучасному етапі	2	1
9	Основні етапи розвитку туризму в Україні	4	1
10	Разом	20	6

Тема практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вступ до курсу історія подорожей. Переодизація історії туризму	2	0,5
2	Подорожі та мандрівки в давні часи	2	0,5
3	Походи та подорожі Середньовіччя	2	0,5
4	Період Великих географічних відкриттів.	2	0,5
5	Подорожі і мандрівки періоду Просвітництва	2	0,5
6	Розвиток туризму в XIX ст.	2	0,5
7	Міжнародний туризм в XX ст	2	1
8	Особливості подорожей на сучасному етапі	2	1
9	Основні етапи розвитку туризму в Україні	4	1
	Разом	20	6

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Вступ до курсу історія подорожей. Переодизація історії туризму	8	8
2.	Подорожі та мандрівки в давні часи	9	15
3.	Походи та подорожі Середньовіччя	9	15
4.	Період Великих географічних відкриттів.	9	15
5.	Подорожі і мандрівки періоду Просвітництва	9	10
6.	Розвиток туризму в XIX ст.	9	10
7.	Міжнародний туризм в XX ст	9	15
8.	Особливості подорожей на сучасному етапі	9	10
9.	Основні етапи розвитку туризму в Україні	9	10
	Разом	80	108

Повна інформація про навчальну дисципліну розміщена у відповідній програмі навчальної дисципліни

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	Результат навчання, що оцінюється
25	Усна відповідь/тестування, доповнення на практичному занятті № 2, 4, 6, 8, 9 (5 балів за одне заняття)
15	Реферативне повідомлення на практичному занятті № 2, 3, 5, 7, 9 (3 бали за одне заняття)
27	Виконання практичної роботи на практичному занятті № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 (3 бали за одне заняття)
8	Індивідуальне завдання на практичному занятті № 9 (8 балів за одне заняття)
25	Контрольна робота на лабораторному занятті № 10 - 25 балів максимум;

100 Разом

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладачки повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте повідомити про це викладачку та перейти до безпечного місця.

Відвідування та участь у лабораторних заняттях з курсу є обов'язковими (за виключенням здобувачів індивідуальної форми навчання). Для здобувачів індивідуальної форми навчання необхідно на початку семестру узгодити з викладачем графік індивідуальної роботи та консультацій. Відвідування студентами лекцій і лабораторних занять реєструється викладачем. Варіант відпрацювання пропущених занять узгоджується з викладачем. Дозвіл на пропуск занять з причин, що завчасно відомі і є поважними, здобувач може отримати, подавши необхідну заяву в директорат.

Дедлайн здачі відповідних завдань є три дні до дати заліку. Після цієї дати завдання не приймаються.

Перескладання питань лабораторних занять можливе лише один раз на тиждень, який передуює заліку, тільки за умови отримання негативної оцінки, якщо студент не міг з'явитися на заняття у зв'язку з хворобою чи у зв'язку з іншою поважною причиною, що має бути підтверджено відповідним документом (довідка з лікувального закладу, заява на ім'я директора про причину та строк відсутності на заняттях тощо).

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувача повідомить його про своє рішення.

Перескладання заліку відбувається за графіком, визначеним директоратом.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність»

(http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozennia_pro_akademichny_dobrochesnist.pdf).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності за чинними нормативними документами.

Повна інформація про навчальну дисципліну розміщена у відповідній програмі навчальної дисципліни

Мобільні пристрої на заняттях використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Поведінка здобувачів освіти визначається правилами техніки безпеки та загальноприйнятими нормами поведінки, які визначаються відповідно «Правилами внутрішнього розпорядку» (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/pravula_rozporiadky.pdf), «Положенням про організацію освітнього процесу» (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/onp2018.pdf) та «Етичним кодексом» (http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/etychkodeks.pdf) ЗВО.

Вітається активність здобувача із планування освітнього процесу та участь у формальній та неформальній освіті.

Джерела для вивчення дисципліни

Рекомендована література

Основна

1. Абрамов В.В., Тонкошкур М.В. Історія туризму: підручник. Х: ХНАМГ, 2010. 294 с.
2. Білан, С. О. Становлення та розвиток туризму: теорія та практика : монографія / С. О. Білан. - Київ : Компрінт, 2016. - 353 с
3. Заячук О., Брик С. Історія туризму: навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 200 с.
4. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю., Посохов І. С. Історія туризму. Суми: Університетська книга, 2018. 372 с.
5. Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Історія розвитку туризму : навч. посібник. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. - 117 с.
6. Остапчук В. В., Коваль П. Ф., Андреева Г. П. Історія туризму: навч. посібник. Ніжин: НДУ ім М. Гоголя, 2008. 143 с
7. Устименко Л.М., Афанасьєв І.Ю. Історія туризму: Навч. Посібник. - 2-е вид., переробл. та допов. - К.: Альтерпрес, 2008. - 354 с.
8. Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні: Навч. посіб. К., 2002. 195 с.

Допоміжна

1. Божко Л. Д. Туризм як соціокультурний феномен: історія і сучасність (середина XIX - початок XXI ст.): монографія. Харків: Лідер, 2017. 344 с.
2. Географічні відкриття: пер з фр. / Авт. тексту С.Дерем - К.: Махаон-Україна, 2008. - 128 с.
3. Григорович-Барський В. Мандри по Святих Місцях Сходу з 1723 по 1747 рік. - К.: Основи, 2000. - 768 с.
4. Енциклопедія українознавства: в 11 томах /Під ред. В.Кубійовича /Перевидання в Україні. - Львів: НТШ, 1993-2003.
5. Зубко А. М. Опис Русі-України західноєвропейськими подорожниками П'єтро Карпіні та Віллемом Рубруком (XIII ст.) // Туристично-краєзнавчі дослідження. - Вип. 1; Ч. 2. - К.: КМ Трейдінг, 1998. - С. 270-280.
6. Історія екскурсійної діяльності в Україні: навч. посібник / В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексійко. Київ: Кондор, 2004. 166 с.
7. Історія України: нове бачення: У 2 т. / Під ред. В.А.Смолія. - К.,1995.
8. Кифяк В.Ф. Організація туризму: Навчальний посібник. - Чернівці: Книги - XXI, 2011. - 344 с.
9. Клементс Дж. Зниклий світ: Вікінги. - К.: Махаон-Україна, 2008. - 133 с.
10. Крип'якевич І. Всесвітня історія: у 3 книгах. - К.: Либідь, 1995.
11. Любіцева О. О., Романчик С. П. Християнське паломництво до Святої землі (Ретроспективний аналіз організаційних засад) // Туристично-краєзнавчі дослідження. Вип. 3. Київ, 2000. С. 191-203.
12. Мальська М. Світовий досвід розвитку туризму : підручник / М. Мальська, Н. Паньків, А. Ховалко. - Київ : Центр навчальної літератури, 2017. - 244 с.
13. Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід: монографія / за ред. А. Ю. Парфіненка. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2013. 230 с.
14. [Про туризм: Закон України від 15.09.95 № 324/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 31. -Ст. 241. - С 705-717.](#)
15. Рутинський М. Історико-географічні тенденції та періодизація розвитку курортної справи. *Історія української географії*. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. Вип. 17.

16. Сакун Л. В. Історичні корені та етапи розвитку туризму в Західній Європі // Проблеми міжнародного туризму: Зб. наук. ст. - К.: ТОВ Час Пік, 1997. - 264 с.
17. Сандуляк І. Г. З історії становлення туризму: подорожі та відпочинок в античному світі (II. Рим) // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології і етнології. Чернівці, 2008. Т. 2 (26).
18. Сандуляк І. Г. Подорожі у стародавньому світі: витоки та формування туристичної традиції // LAUREA II. Античний мир і Середні віки. Харків, 2017.
19. Січинський В. Чужинці про Україну. - К.: Довіра, 1992. - 252 с
20. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / за ред. А. Ю. Парфіненка. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015.
21. Урста А. Історія розвитку основних напрямів туризму в Україні: соціально-економічний аспект. Східноєвропейський історичний вісник. 2017. № 4.

Періодичні видання

1. Краєзнавство. Географія. Туризм
2. Український географічний журнал
3. Міжнародний туризм
4. Туризм сільський та зелений

Електронні ресурси

1. Всесвітня туристська організація. URL: <https://www.unwto.org/>
2. Горова Д. Найкрутіші українські дослідники та мандрівники минулого. URL: <https://lowcost.ua/best-ukrainian-travelers/>
3. Горова Д. Софія Яблонська. Українські тревелоги 30х років і фото з подорожі довкола світу! URL: <https://lowcost.ua/sofia-yablonska/>
4. Зарубіна А., Сіра Е., Демчук, Л. Особливості туризму в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022 Вип. 41. URL: <http://eztur.ztu.edu.ua/123456789/8270>
5. Першовідкривачі Беллінсгаузен і Лазарєв в історії відкриття Антарктиди. URL: <https://moyaosvita.com.ua/geografija/%E2%9C%85pershovidkrivachi-bellinsgauzen-i-lazaryev-v-istori%D1%97-vidkrittja-antarktid/>
6. Полегкий О. Миклухо-Маклай Микола Миколайович (1846-1888). URL: <http://prostir.museum.ua/post/27651>
7. Полегкий О. Пржевальський Микола Михайлович (1839-1888). URL: <http://prostir.museum.ua/post/27650>
8. Свинко Й.М. Видатний український мореплавець початку XIX століття (до 240-річчя від дня народження Юрія Лисянського) // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер.: Географія. 2013. № 2. С. 10-15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPUg_2013_2_4.
9. Туризм під час війни. Як галузь виживає та готується до відновлення. URL: <https://hub.kyivstar.ua/news/turyzm-pid-chas-vijny-yak-galuz-vyzhyvaye-ta-gotuyetsya-do-vidnovlennya/>